

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ.

ਸਿਵਲ ਸੰਸ਼ੋਧਨ

ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ, ਜੇ. ਸਾਹਮਣੇ

ਐਨ.ਸੀ. ਮੈਤ੍ਰਾ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਦੇਸ਼ ਬੰਧੂ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ

1966 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 99-ਡੀ.

6 ਮਈ 1966

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ (V/1908)-ਧਾਰਾਵਾਂ 2(17)(ਬੀ), 80 ਅਤੇ 115-ਸਿਕਿਓਰਿਟੀਜ਼ ਕੰਟਰੈਕਟਸ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ (1956 ਦਾ XLII)-ਧਾਰਾ 4(2) (iii)-ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚਾ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦ-ਚਾਰੇ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ-ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਣਹਾਨੀ ਜਾਂ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ-ਕੀ ਧਾਰਾ 80, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ-ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ-ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਤੱਥ ਦੇ ਸੁੱਧ ਨਤੀਜੇ -ਕੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਾਚਿਆ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚਾ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਣਹਾਨੀ ਜਾਂ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਐਨ.ਸੀ. ਮੈਤਰਾ ਬਨਾਮ ਦੇਸ਼ ਬੰਧੂ ਗੁਪਤਾ ਆਦਿ। (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਵਾਚਿਆ, ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨੋਟਿਸ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵਾਚਿਆ, ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਰਲਤਾ ਦੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਵੀ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਸਿਰਫ਼ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

1908 ਦੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, ਐਕਟ V ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸ੍ਰੀ ਵੀ.ਕੇ. ਕੈਸਲ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 7 ਦਸੰਬਰ, 1965 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ।

ਐਸ.ਐਨ. ਸੰਕਰ ਅਤੇ ਐਨ. ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਰਾਓ, ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

(ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਬੰਧੂ ਗੁਪਤਾ) ਅਤੇ ਰਾਏ ਲਾਲ ਅਗਰਵਾਲ, ਵਕੀਲ, ਹੋਰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.-ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਕੁਝ ਵਿਲੱਖਣ ਸਵਾਲ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਜਾਂ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 80, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ (1956 ਦਾ ਨੰਬਰ 42), 1956 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 (2) (iii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਭਾ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ - ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (17) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐੱਚ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਸੰਚਾਰ ਭੇਜਣ ਵੇਲੇ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਤੰਗ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5, ਦਿੱਲੀ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ

ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਹੈ। ਜਵਾਬਦਾਰਤਾ ਨੰਬਰ 3, ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ.ਸੀ. ਸੇਨ, ਡਿਸਟਿਲਰ, ਪੰਜਾਬ ਡਿਸਟਿਲਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, ਖਾਸਾ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਮਿਸਟਰ ਸੇਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੇਸ਼ ਬੰਧੂ ਗੁਪਤਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੇ ਮਿਸਟਰ ਸੇਨ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਗੈਸ ਦੇ 300 ਸ਼ੇਅਰ ਵੇਚੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਐਲਵਿਨ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਿਸਟਰ ਸੇਨ ਲਈ 200 ਸ਼ੇਅਰ ਖਰੀਦੇ ਸਨ। ਮਿਸਟਰ ਸੇਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਮਿਸਟਰ ਸੇਨ ਨੂੰ 500 ਨਵੇਂ ਸ਼ੇਅਰ ਡਿਲੀਵਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 2 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੇਅਰ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਲਾਭਅੰਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਫੁੱਲ ਕੁਮਾਰ ਰਾਏ, ਵਕੀਲ, ਕਲਕੱਤਾ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ। ਮਿਸਟਰ ਸੇਨ ਨੇ ਮੁਦਈ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ.ਸੀ. ਮੈਤਰਾ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਭੇਜੀ ਹੈ। ਡੀ.ਓ. ਪੱਤਰ, ਮਿਤੀ 2 ਫਰਵਰੀ, 1965, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ.ਸੀ.ਮੈਤਰਾ, ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਡੀ.ਓ. ਪੱਤਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸੀ:-

"ਇਸ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਵੀ, ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸ਼ੇਅਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਮੈਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਦੇ ਇਸ ਖਦਸ਼ੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੇਸ਼ ਬੰਧੂ ਗੁਪਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਾ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੁਆਰਾ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹੋਵਾਂਗਾ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਕਲਕੱਤਾ ਦਫਤਰ ਦੇ ਪਤੇ 'ਤੇ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਇਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜ ਦਿਓਗੇ।"

ਦੁਬਾਰਾ 16 ਮਾਰਚ, 1965 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ.ਸੀ. ਸੇਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਦਈ ਨੇ ਅਪਵਾਦ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਪੱਤਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ:-

"ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਬੋਰਡ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਐਕਸਚੇਂਜ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਲਾਭਅੰਸ਼ ਖਾਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਐਨ.ਸੀ. ਮੈਤਰਾ ਬਨਾਮ ਦੇਸ਼- ਬੰਧੂ ਗੁਪਤਾ ਆਦਿ। (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਲਗਭਗ 3 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰ ਡਿਲੀਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤੁਹਾਡੇ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਕਦਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਦੱਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਜਾਂ 5,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੋ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।"

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1), ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲ ਕੁਮਾਰ ਰਾਏ (ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2), ਸ੍ਰੀ ਐਨ.ਸੀ. ਸੇਨ (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 3) ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਣ (ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 4) ਅਤੇ ਐਕਸਚੇਂਜ (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 5), ਰੁਪਏ 10,500 ਹਰਜਾਨੇ ਵਜੋਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵੇ ਸਹਿਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਮੁਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 80, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਕੋਲ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਕਹੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਸੰਚਾਰ ਭੇਜਣ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦਿੱਲੀ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਨਕਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੰਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਉਸਦੇ ਕਰਤੱਵ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ-ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ: -

- (1) ਕੀ ਧਾਰਾ 80 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ.1 ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ?

ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰ ਹੋਰ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। 7 ਦਸੰਬਰ, 1965 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਸ੍ਰੀ ਵੀ. ਕੇ. ਕੈਸਲ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਣਹਾਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜੋ ਕਿ ਮਾਣਹਾਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। *ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਰਾਮ ਖਾਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਿਰਜਾ ਮੁਹੰਮਦ ਬਾਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (1)* ਵਿਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਪ-ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿਚ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਕਥਿਤ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਐਨ.ਸੀ. ਮੈਤਰਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1. ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੇਧ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਜੋ ਉਸ ਸਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਪਰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਕੇਸ ਦੀ ਬਹਿਸ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਪਾਂਡੁਰੰਗ ਚੌਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਾਰੂਤੀ ਹਰੀ ਜਾਧਵ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। 115, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਘੋਰ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਵੀ ਹੋਣ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1935 ਸਾਰੇ. 106.

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1966 ਐਸ.ਸੀ. 153.

ਐਨ.ਸੀ. ਮੈਤਰਾ ਬਨਾਮ ਦੇਸ਼ ਬੰਧੂ ਗੁਪਤਾ ਆਦਿ। (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਾਂਡੁਰੰਗ ਢੋਂਡੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਨੁਕਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੈਂਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 (ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਨੂੰ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਨਾਮ ਜੈਪੇਰ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਾ (3) ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੱਕਦਾਰ ਧਿਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕੇਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਂਡੁਰੰਗ ਢੋਂਡੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼, ਇਸ ਲਈ ਖਾਰਜ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਜੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪਵੇਗਾ- ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜੋ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਕਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

(3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1943 ਮੈਡ. 284.

ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ. ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਉਲਝੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਅਧੀਨ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 227 ਦੁਆਰਾ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਿਯਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਸਧਾਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਪੜਾਅ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਸਤੰਬਰ, 1956 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿੱਲ ਜੋ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਬਣ ਗਿਆ, ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਿਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"(ਏ) ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਾਨਤਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨ (ਧਾਰਾ 3, 4 ਅਤੇ 5) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ; ਅਤੇ (ਬੀ) ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਪਾਰਕ ਤਰੀਕਿਆਂ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਸੋਧਣ (ਧਾਰਾ 8, 9 ਅਤੇ 10) ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। 11 ਅਤੇ 12 ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਜਾਂ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਜੋ ਸਟਾਕ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ- ਬਦਲਾਵ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ " ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਵਪਾਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ (ਧਾਰਾ 6)।

ਬਿੱਲ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 13 ਅਤੇ 14 ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਲਪ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਐਨ.ਸੀ. ਮੈਤਰਾ ਬਨਾਮ ਦੇਸ਼ ਬੰਧੂ ਗੁਪਤਾ ਆਦਿ। (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਸਬੰਧਤ ਐਕਸਚੇਂਜਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਣਚਾਹੇ ਅਟਕਲਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ।

ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਬਿੱਲ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਡੀਲਰਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਕ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹਨ: ਐਕਸਚੇਂਜ ਜਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ (ਧਾਰਾ 18) ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬਿੱਲ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੂ.ਕੇ. ਵਿੱਚ ਯੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ (ਨਿਵੇਸ਼) ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਪੈਟਰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ 1939 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਦਲਾਲ ਅਤੇ ਡੀਲਰਾਂ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹੈ।" (ਇੰਡ. 1954 ਦੀ ਗਜ਼ਟ, ਵਾਧੂ ਪੰ. 11. ਸੈਕਸ਼ਨ 2, ਪੰਨਾ 796)।

ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਕੇ, ਵਿਕਲਪਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ, ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਣਚਾਹੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 4 ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੰਦੇਸ਼ਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ "ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ" ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਆਈਟਮ (iii) ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"(iii) ਹਰੇਕ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

ਧਾਰਾ 6 ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਰਿਟਰਨ ਜਾਂ ਸਿੱਧੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਜਾਂ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੇੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐੱਚ) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਭਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਾਂ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਭਾ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 29 ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ- ਜੋ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ, ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਜਾਂ ਨੈਕਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਜੋ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਕਿਓਰਿਟੀਜ਼ ਕੰਟਰੋਲ ਟਰਸਟ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 1957 ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 10, 11 ਅਤੇ 16 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"10. ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਭਾ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਾਮਜ਼ਦ-

ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਭਾ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਨਗੇ।

"11. ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਭਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਧਾਰਾ (h) ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ

ਐਨ.ਸੀ. ਮੈਤਰਾ ਬਨਾਮ ਦੇਸ਼ ਬੰਧੂ ਗੁਪਤਾ ਆਦਿ। (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਜੁਰਮਾਨਾ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਝ ਵੀ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸਬੰਧਤ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਭਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਦਲੀ, ਰੱਦ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, " ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ 'ਤੇ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।

16. ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਭਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਾਂ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਢੰਗ-

(1) (ਏ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ :

(ਬੀ) ਜਿੱਥੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

(ਸੀ) ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਭਾ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਸੌਂਪੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਜਾਂ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਦੱਸਣ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

(ਡੀ) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਭਾ ਜਾਂ ਉਸ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਲਈ;

(ਈ) ਜਿੱਥੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, "ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ

ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਖੇਜਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ ਕੋਲ ਕਾਸਟਿੰਗ ਵੋਟ ਹੋਵੇਗੀ;

(ਐੱਫ) ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗੀ;

(ਜੀ) ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਅਸਥਾਈ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਇਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੀ ਸੰਸਥਾ, ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਭਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਪ-ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਿਯਮ (1) ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ।"

ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ: -

(1) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ; ਅਤੇ

(2) ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੇ "ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਹੈ।

ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਜੋ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (17)' ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਤੋਂ (ਐੱਚ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ (ਐੱਚ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:-

"ਇਸ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਬਲਿਕ ਅਫਸਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਰਥਾਤ: -

(ਏ) * * * * *

(ਐੱਚ) ਹਰੇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਫੀਸ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਐਨ.ਸੀ. ਮੈਤਰਾ ਬਨਾਮ ਦੇਸ਼ ਬੰਧੂ ਗੁਪਤਾ ਆਦਿ। (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਕੇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨੁਕਤੇ ਉਭਰਦੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:-

- (1) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਸੀ।
- (2) ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਪੱਤਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜੇਕਰ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਸ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੀ ਸ਼ਰਾਹਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਹ ਖੋਜ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ਬੱਧ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਨਤੀਜਿਆਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਰਲਤਾ ਵਾਲੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਵੀ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਪਰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਸਿਰਫ਼ ਸਬੰਧਤ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੇਸ਼ ਪੱਤਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ: ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ.. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਦਰਦ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸਲ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵੀ ਹੈ। ਮੁਦਈ, ਜੋ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਹੈ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 16 ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1), ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 5 (ਐਕਸਚੇਂਜ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ। ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਖਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (17) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐੱਚ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖੇਤਰ ਹੈ

ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹੋਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਵੀ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮਬੱਧ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। 'ਇਹ ਪੱਤਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫਾਰਮ 'ਤੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਰਧ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪਿੱਠ-ਅੰਕਣ ਨੰਬਰ ਵੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਤੱਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਰਾਮ ਖ਼ਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਡਿਪਟੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਚੋਣ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੇ ਉਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਵਿਖੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਵੋਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਲਈ ਸਥਾਪਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚੋਣ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਡਿਪਟੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਸਨ ਸਗੋਂ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਚੋਣ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਧਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਫਿਰ *ਸੁਲੇਮਾਨ ਬਨਾਮ ਸੈਕਟਰੀ ਰਾਜ ਲਈ* (4) ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ 'ਚ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ

(4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1928 ਬੰਬੇ, 180.

ਐਨ.ਸੀ. ਮੈਤਰਾ ਬਨਾਮ ਦੇਸ਼ ਬੰਧੂ ਗੁਪਤਾ ਆਦਿ। (ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.)

ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। 1908 ਦੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ "ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ* * * * "। ਅਨੁਛੇਦ 14 ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਉਲਟ, ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(2) (iii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਤਮਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਹਿਲੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਐਨ. ਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚਲਾਉਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਗਲਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 80 ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚਲੇ ਹੋਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਇਸ ਲਈ, ਕੇਵਲ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਨੰ. 1 ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਆਰ.ਐਲ. ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸੇਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੇਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਨੰ. 1 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ.1 ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਖਰਚਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ 200 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣਗੇ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

#ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਦੁਆਰਾ: ਅਮਨਦੀਪ ਸੂਦ